

Zápis z 5. prezenčního jednání Pracovní skupiny pro nastavení operačního programu pro využívání Fondu evropské pomoci nejchudším osobám v letech 2014-2020

Účastníci: viz příloha č. 1 – prezenční listina

Datum a místo jednání: 27. 10. 2015, 13:00-15:00, Praha, Kartouzská 4, zasedací místnost 318

Průběh jednání:

Úvodem účastníky přivítal předseda Pracovní skupiny, náměstek ministryně pro ekonomiku a evropské fondy Mgr. Martin Kučera. Uvedl program jednání a informoval účastníky o aktualitách spojených s implementací OP PMP, tedy o probíhající změně Programového dokumentu, vyhlášení výzvy pro specifické cíle II a III a rovněž o chystané výzvě pro specifický cíl I (pracovně zvané Obědy do škol), jejíž zaměření a podmínky podléhají schválení Pracovní skupinou a budou proto hlavním tématem jednání.

Vedoucí oddělení ostatních evropských fondů Ing. Jiří Vondrák potom předložil další podrobnosti a informace formou prezentace (ta je zasílána elektronicky jako příloha Zápisu). Jednalo se zejména o tyto okruhy:

- Podrobné informace o změnách OP. Na základě dosavadních jednání EK schválila předběžně navrhované změny, které se týkají jednotkových nákladů na obědy, definice partnera projektu (nově nemusí být přímo registrovaným poskytovatelem sociálních služeb) i doprovodných opatření (ta nově nemusejí mít charakter sociálních služeb podle zákona), a nového rozdělení specifických cílů. Nyní očekáváme, že nový OP bude ze strany EK schválen i formálně.
- Uvedené jednotkové náklady byly klíčové pro realizaci opatření I, tedy „obědy do škol“, až jejich současné schválení ze strany Komise nám tedy umožňuje začít s jejich realizací naplno.
- V souvislosti s aktuálním tématem imigrace lze říci, že z OP PMP můžeme poskytovat pomoc materiální i potravinovou rovněž migrantům na našem území. Byly o tom informovány i příslušné útvary Ministerstva vnitra.

Projednání výzvy pro SC I „obědy do škol“

V následné diskusi se hovořilo o konkrétních detailech chystaných kroků. Na dotaz zástupce Asociace krajů ČR M. Čermáka, proč mají být žadateli kraje a ne např. krajské pobočky Úřadu práce, které mají přesnou evidenci občanů v hmotné nouzi, jež by mohla být při posuzování žadatelů využívána, vysvětlil náměstek ministryně Mgr. Kučera, že kraje představují jako příjemce optimální zastřešující útvar. Na další dotaz M. Čermáka, zda krajům budou poskytnuty finanční prostředky na úhradu nákladů vzniklých při administraci projektů, vysvětlil náměstek ministryně Mgr. Kučera, že možnost úhrady nákladů krajům jako žadatelům nebyla předmětem dosavadních jednání s EK, na jejichž základě byly předběžně schváleny změny v tomto operačním programu, a že částku 5 % určenou na administraci kraje čerpat nemohou a v tomto případě je určena pouze pro zapojené školy.

EVROPSKÁ UNIE

FOND EVROPSKÉ POMOCI
NEJCHUDŠÍM OSOBÁM

Cílová skupina

Dále se diskutovala volba cílové skupiny, která má být u chystané výzvy provedena plošně. Způsobilým příjemcem jsou děti, které se jako společně posuzované osoby z hlediska nároku na příspěvek na živobytí nacházejí v hmotné nouzi v rozhodném období. Mgr. Kučera zde uvedl, že i vyhlášovací výzvy si dovede představit přesnější zacílení a větší zohlednění individuální situace domácností žadatelů, to si však při chystaném objemu distribuce nemůže ŘO OP PMP z administrativního hlediska dovolit, na rozdíl od např. neziskových organizací, které pracují s daleko menším objemem peněz, jiným způsobem získávání prostředků a mohou si dovolit jinou rovinu individuálního přístupu.

Účastníci jednání se shodli na tom, že bude důležité umět tuto volbu diskutovat na venek, protože kraje či jakýkoli jiný realizátor budou v tomto případě čelit, vzhledem k náladám v určité části společnosti, nařčení ze zvýhodňování dlouhodobě nepřizpůsobivých na úkor méně viditelných, ale potřebnějších skupin. Zde musí silně zaznít argument, že naší cílovou skupinou nejsou rodiče, ale děti, které za situaci nemohou a jsou potřebné za všech okolností, které jim zabraňují v přístupu k obědům ve škole, byť by těmito okolnostmi bylo třeba problémové chování rodičů.

Praktické školy a žáci s SVP

Zástupci ŘO OP PMP také představili model, jakým bude pomoc cílena na žáky praktických škol a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP). Tento parametr byl nastaven s ohledem na požadavek EK, aby nedocházelo k prohlubování segregace na úrovni vzdělávacích zařízení. V rámci každého kraje by měl objem prostředků věnovaných na obědy v praktických školách být k objemu prostředků určených do běžných škol v právě takovém poměru, v jakém jsou praktické školy v kraji zastoupeny. Toto pravidlo nediskriminuje praktické školy a zároveň zamezuje tomu, aby byly prostředky směřovány převážně do nich a aby se tím zvyšovala jejich „atraktivita“ pro rodiče, kteří by jako klíč k volbě umístění dítěte brali právě možnost zaplacených obědů. Obdobně bude postupováno i v případě tříd s větším počtem žáků, jejichž speciální vzdělávací potřeby plynou ze sociálního znevýhodnění, nikoliv zdravotního postižení. Upřednostněny budou třídy vzdělávající žáky s nižším % potřeby podpůrných opatření.

Rozdílná alokace pro jednotlivé kraje

Bylo také uvedeno, že vzhledem k nestejnému zastoupení cílové skupiny v krajích bude i alokace rozdělena mezi jednotlivé kraje zvlášť. Sekretariát Pracovní skupiny přislíbil na žádost člena Asociace krajů M. Čermáka připojit přehled rozdělení alokace mezi kraje k Zápisu.

Vypuštění kritéria spádovosti v aktuální výzvě

Velká část diskuse se věnovala požadavku návrhu výzvy, aby jedním z kritérií poskytnutí pomoci byla spádovost škol. Proti tomuto požadavku se postavili prakticky všichni členové Pracovní skupiny a bylo tedy přijato usnesení, že z níže uvedených důvodů nebude požadavek spádovosti v aktuální výzvě akcentován. V této záležitosti je třeba širší diskuse všech zainteresovaných subjektů a výsledky se následně promítnou do metodiky uplatňované v dalších výzvách.

EVROPSKÁ UNIE

FOND EVROPSKÉ POMOCI
NEJCHUDŠÍM OSOBÁM

Hlavní kapitolu tvoří argumenty, které ukazují, že pomoc by byla odepřena právě dětem, které již jsou sociálně vyloučeny a patří k nejvíce ohroženým chudobou:

- 1) Děti v azylových domech pro matky (rodiče) s dětmi zpravidla mají hlášený pobyt a tím spádovou školu jinde, než jsou skutečně ubytovány. Kromě toho mohou přecházet z jednoho azylového domu do jiného.
- 2) Týrané ženy (matky s dětmi), které opustily svůj byt a svého partnera z důvodu násilí, a jsou nyní ubytovány na utajené adrese, jsou ubytovány záměrně v místě, které není jejich hlášeným bydlištěm. Jejich děti navštěvují školu, která není pro ně spádovou. Těmto dětem by byla odepřena možnost podpory, přestože patří k nejvíce ohroženým sociálním vyloučením a často jsou i ony obětí dřívějšího násilí.
- 3) Domácnosti (rodiny), které byly vystěhovány z bytu a jsou nuceny žít po ubytovnách, které mnohdy střídají, jsou velmi často v jiném místě, než je jejich trvalé (hlášené) bydliště. Dětem rodičů žijících v ubytovnách by byla odepřena možnost podpory, přestože již jsou sociálně vyloučeny a patří k nejvíce ohroženým chudobou.
- 4) Osoby bez trvalého bydliště, které jsou hlášené na ohlašovně, mají fiktivní adresu bydliště na obecním (městském) úřadě. Na této adrese samozřejmě nebydlí, jejich děti chodí většinou do jiné než spádové školy.
- 5) Domácnosti (rodiny s dětmi) žijící v podnájmech, rekreačních chatách, zahrádkářských koloniích a jiném nestandardním prostředí mají hlášený pobyt jinde, než žijí. Jejich děti chodí do jiné než spádové školy.

Jsou tu však i další důvody jiné povahy:

- 1) U rodin s větším počtem dětí, které jsou jednou z hlavních CS OP PMP, je časté, že děti nechodí do jedné školy, vzniknout by tak mohla nerovnost i v rámci rodin;
- 2) rodiče často přihlašují děti do škol, které mají blízko svého pracoviště (doprava ráno, vyzvedávání odpoledne), spíše než bydliště;
- 3) ve městech, kde je víc škol, se občas mění hranice spádovosti. Pak dítě začne chodit do spádové školy, ale za rok už je mimo spádovou školu, i když je stále ve stejné škole, a to jen administrativním zásahem města;
- 4) opatření v první řadě podporuje děti, není přímým nástrojem integrační politiky a děti by vlastně byly potrestány za to, že chodí do „nesprávné“ školy;
- 5) proti myšlence kritéria spádovosti se staví i ředitelé škol;
- 6) kritérium představuje vlastně další síto, v opatření vzhledem k dalším kritériím nadbytečné;

Rovněž bylo zdůrazněno, že při komunikaci s EK je vhodné vysvětlit, že spádovost se u nás chápe jinak než v západních zemích – tam jde o nyní moderní nástroj proti segregaci, u nás se vzhledem k historické

EVROPSKÁ UNIE

FOND EVROPSKÉ POMOCI
NEJCHUDŠÍM OSOBÁM

zkušenosti s povinnou spádovostí na všech rovinách života preferuje naopak možnost a svoboda volby, což se týká i výběru školy.

Požadavek na počet omluvených hodin

Pracovní skupina se také shodla na tom, že je třeba ve výzvě upřesnit požadavek na maximální počet omluvených hodin. Je možné, že by její dítě překročilo i z důvodů nemoci, a zde by nebylo správné jej za nemoc potrestat odmítnutím podpory. Bylo tedy přijato usnesení, že půjde jen o absence omluvené přímo rodiči bez doložení dalších objektivních důvodů nepřítomnosti dítěte, tedy nebudou se počítat absence omluvené lékařem nebo dalším „vnějším“ činitelem.

Termíny pro kraje

Zástupci krajů a další členové pracovní skupiny rovněž upozornili, že pro řadu krajů je termín 31. 12. 2015 jako termín k podání žádosti nesplnitelný, protože je třeba projektový záměr a další materiály nejprve konzultovat a poté nechat schválit orgány krajů, a vzhledem k datům zasedání těchto orgánů to nebude časově možné. Bylo tedy přijato usnesení, že datum k předkládání žádostí bude posunuto na 31. 1. 2016.

Úkoly pro ŘO OP PMP:

- 1) Do 10. 11. 2015 bude připraven a rozeslán Zápis z jednání PS;
- 2) bude připojen přehled alokací výzvy pro jednotlivé kraje a prezentace, využitá při jednání;
- 3) budou přehledně uvedeny důvody, na jejichž základě bude vyřazeno kritérium spádovosti škol z výzvy;
- 4) budou zapracovány všechny změny výzvy, na nichž se PS usnesla.

Zápis vypracoval: Mgr. Robert J. Hřebíček

Zápis schválila: Ing. Kateřina Budínová

Přílohy:

- 1/ Prezenční listina
- 2/ Prezentace
- 3/ Rozdělení alokace výzvy pro jednotlivé kraje